

บทที่ 17

การพัฒนาโครงการ

ลักษณะของโครงการประชาสัมพันธ์ที่ดีและถูกต้อง จะต้องเป็นโครงการประชาสัมพันธ์ที่อยู่ในแผนงานประชาสัมพันธ์ และแผนงานนั้นเป็นไปตามนโยบายการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ดังนั้น โครงการประชาสัมพันธ์จึงเปรียบเสมือนเป็นแขนขาของแผนงานประชาสัมพันธ์ และโครงการประชาสัมพันธ์จะต้องมีกิจกรรมย่อย ๆ เป็นส่วนประกอบด้วย

ประการแรกผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจกับชุมชนเสียก่อนว่าใครบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน พยายามหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเหล่านั้นในด้านลักษณะและบุคลิกภาพ อาจได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป ครูและผู้บริหาร มักจะไม่เห็นความสำคัญของการสำรวจนี้ แต่ความจริงแล้วเป็นหัวใจพื้นฐานของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

เค้าโครงเรื่อง

- 17.1 ความสัมพันธ์ของนโยบาย-แผนงาน-โครงการ-กิจกรรมของการประชาสัมพันธ์
- 17.2 วัตถุประสงค์ของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 17.3 ประเภทของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 17.4 องค์ประกอบของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 17.5 การพัฒนาโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

สาระสำคัญ

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นเครื่องมือในการบริหารงานของโรงเรียน ดังนี้
การบริหารงานภายในโรงเรียน
  - 1.1 ช่วยส่งเสริมงานด้านบุคลากรและการเรียนการสอน
  - 1.2 พัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน Quality of work life
  - 1.3 พัฒนาคุณภาพชีวิต Quality of life ของครู
  - 1.4 ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนการบริหารงานภายนอกโรงเรียน ด้วยการสร้างภาพพจน์ Image Building ของโรงเรียน
2. การพัฒนาการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เปรียบได้กับการพัฒนาการบริหารงาน โดยใช้หลัก 4 M's ดังนี้
  - 2.1 การจัดการ Management คือ การพัฒนาโครงการ
  - 2.2 บุคลากร Man คือ การฝึกอบรม
  - 2.3 งบประมาณ Money คือ การพัฒนาเงินที่จะนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์
  - 2.4 วัสดุอุปกรณ์ Material คือ การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์
3. ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของการประชาสัมพันธ์
4. วัตถุประสงค์และประเภทของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

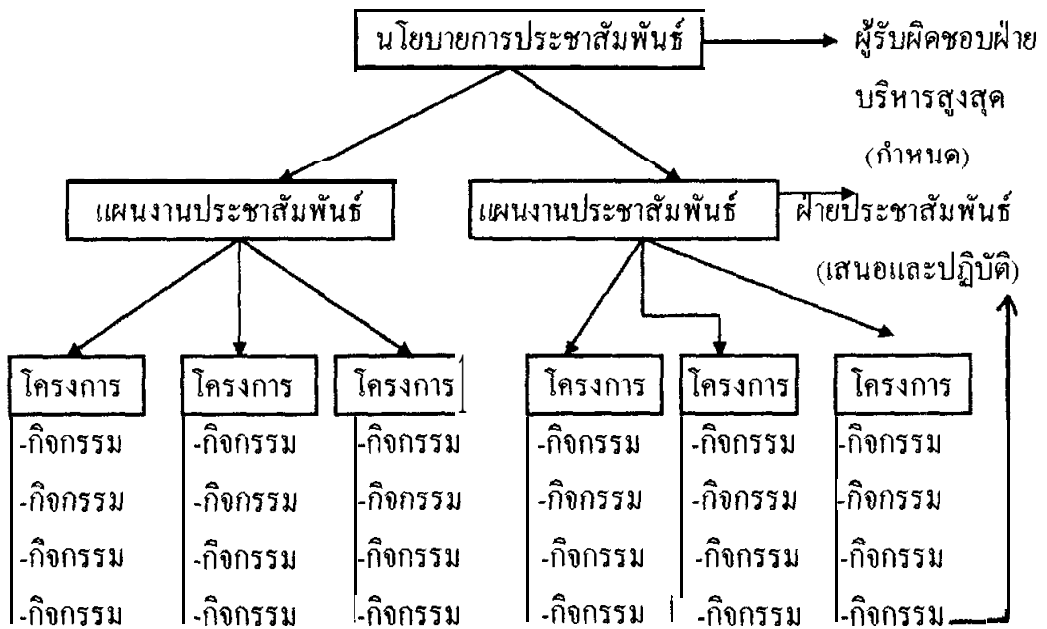
จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากศึกษาบทนี้แล้ว นักศึกษาสามารถเข้าใจการพัฒนาการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม วัตถุประสงค์และประเภทของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

17.1 ความสัมพันธ์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมของการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การพัฒนาโครงการ จึงควรรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย แผนงาน
ประชาสัมพันธ์ โครงการประชาสัมพันธ์และกิจกรรมทางการประชาสัมพันธ์ อย่างละเอียด
ดังนี้

ความสัมพันธ์ของนโยบาย-แผน-โครงการกิจกรรมของการประชาสัมพันธ์

1. นโยบายการประชาสัมพันธ์ เป็นหัวใจของการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนลักษณะของนโยบายการประชาสัมพันธ์นั้น อาจกำหนดเป็นข้อความ เป็นคำขวัญ หรือเป็นอุดมการณ์ของโรงเรียนก็ได้ นโยบายการประชาสัมพันธ์นี้จะต้องยืนยาว มั่นคง สามารถเปิดเผยได้

2. แผนงานประชาสัมพันธ์ เมื่อมีนโยบายประชาสัมพันธ์แล้ว ก็ต้องมีแผนงานประชาสัมพันธ์รองรับ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นนโยบายการประชาสัมพันธ์ นโยบายการประชาสัมพันธ์จะต้องมีนโยบายเดียว แต่แผนงานประชาสัมพันธ์จะมีแผนเดียวหรือหลายแผนก็ได้

3. โครงการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บรรลุตามแผนงานประชาสัมพันธ์แต่ละแผนงานประชาสัมพันธ์จะมีโครงการประชาสัมพันธ์ประกอบด้วยแผนละ 1 โครงการเป็นอย่างน้อย บางแผนอาจต้องมีหลายโครงการ เพราะแต่ละโครงการอาจเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เพียงกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเท่านั้น

4. กิจกรรมทางการประชาสัมพันธ์ ในโครงการประชาสัมพันธ์แต่ละโครงการจะต้องประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ของการประชาสัมพันธ์ โครงการหนึ่งตั้งแต่ 1 กิจกรรมขึ้นไป บางโครงการอาจมีถึง 5-10 กิจกรรมย่อยก็ได้

ความจริงแล้วแผน หรือโครงการที่ดี ต่างก็เป็นกิจกรรมทั้งสิ้น ถือเป็นกิจกรรมที่จะปฏิบัติให้บรรลุตามนโยบายการประชาสัมพันธ์ แผนงานประชาสัมพันธ์นับเป็นกิจกรรมหลักของนโยบายการประชาสัมพันธ์ โครงการประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมรอง และรองรับด้วยกิจกรรมย่อยๆ ของการประชาสัมพันธ์

17.2 วัตถุประสงค์ของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ไม่ว่าจะเป็นโครงการประชาสัมพันธ์ประเภทต่อเนื่องหรือเฉพาะกิจก็ตาม ในแต่ละโครงการ จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไว้ให้แน่ชัด เพราะวัตถุประสงค์ก็คือ เป้าประสงค์ของโครงการประชาสัมพันธ์ซึ่งจะต้องสามารถติดตามและวัดผลได้ จึงจะเป็นโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปแล้ววัตถุประสงค์ของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนก็จะอยู่ในแนวทางวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน กล่าวคือ เพื่อให้ข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ เพื่อสร้างภาพพจน์ เพื่อ

แก้ไขความเข้าใจผิดหรือแก้ไขภาพพจน์ แต่วัตถุประสงค์ของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจะเจาะลึกกว่า กลุ่มเป้าหมายชัดเจนกว่า การคาดหมายผลที่จะได้ชัดเจนกว่า เช่น โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อหาทุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่ยากจน กลุ่มเป้าหมายหลักก็คือ ผู้ปกครอง

17.3 ประเภทของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ความจริงแล้ว “โครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน” ก็เป็น “แผนการประชาสัมพันธ์โรงเรียน” นั่นเองแต่เป็นแผนระยะสั้นหรือมีรายละเอียดในการปฏิบัติที่ชัดเจน มีกำหนดระยะเวลาแน่ชัด มีกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่สามารถวัดผลสำเร็จได้เป็นขั้นตอนในแต่ละโครงการ

โครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. โครงการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่องหรือโครงการเก่า (on-going plan หรือ project) ได้แก่ โครงการประชาสัมพันธ์ที่มีการปฏิบัติต่อเนื่องกันมาหลายปี โครงการนี้มักเป็นโครงการหลักของแผนการประชาสัมพันธ์แผนใดแผนหนึ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการแบบต่อเนื่องหลายปี โครงการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่องก็มักจะมีการปรับปรุงวิธีการ รูปแบบการดำเนินงาน และรายละเอียดของการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขปรับปรุงได้ เช่น โครงการพัฒนาหน่วยงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. โครงการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจหรือโครงการใหม่แต่ละปี (proposed public relations project) โครงการใหม่หรือโครงการเฉพาะกิจนี้เป็นโครงการที่จะสนับสนุนแผนการประชาสัมพันธ์หลัก เป็นโครงการที่มีความสมบูรณ์เฉพาะตัว เฉพาะช่วงกำหนดเวลา เฉพาะวัตถุประสงค์หนึ่งที่แน่ชัดและมีกำหนดเวลาสิ้นสุดของโครงการแน่นอน และในปีต่อไปก็จะมีโครงการเฉพาะอีกโครงการหนึ่งหรือหลายโครงการรับช่วงกันไป

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

จงเขียนนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของ 1 ปีการศึกษา เมื่อผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายจะเน้นเรื่อง สุขภาพของนักเรียน

17.4 องค์ประกอบของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

โครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ ต้องรับและสนับสนุนแผนประชาสัมพันธ์ที่เป็นแม่บทของโครงการ
2. วัตถุประสงค์ของโครงการ ต้องระบุวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เป็นรูปธรรมให้มากที่สุด ให้เห็นว่าสนับสนุนแผนประชาสัมพันธ์ หรือนโยบายการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
3. ผู้รับผิดชอบโครงการ โครงการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลดีจะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการเป็นตัวบุคคล แทนที่เป็นโรงเรียน เพราะสะดวกในการติดตามการควบคุมและการวัดผล ผู้รับผิดชอบโครงการอาจมีมากกว่า 1 คน แต่ไม่ควรเกิน 3 คน เพราะจะเกิดปัญหาการเกี่ยงงานหรือการไม่ประสานกันเอง
4. กิจกรรมที่จะปฏิบัติในโครงการ โครงการประชาสัมพันธ์จะต้องมีรายละเอียด มีขั้นตอนของกิจกรรมที่จะปฏิบัติ แม้จะมีกิจกรรมหลักเพียงกิจกรรมเดียว ก็ต้องมีการกำหนดขั้นตอนของกิจกรรมให้ละเอียดชัดเจน เพื่อสะดวกในการตรวจสอบ ติดตามปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนการวัดผล
5. กลุ่มประชาชนเป้าหมาย เป็นองค์ประกอบหลักของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวอยู่ที่กลุ่มประชาชนเป้าหมายต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า กลุ่มประชาชนเป้าหมายของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้นคือใคร จะระบุโดยกลุ่มอาชีพ เพศ วัย การศึกษา แล้วแต่วัตถุประสงค์ของโครงการ
6. กำหนดเวลาการปฏิบัติตามโครงการในโครงการประชาสัมพันธ์จะต้องกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการ หากเป็นโครงการต่อเนื่องกำหนดสิ้นสุดแต่ละช่วง คือ 1 ปี นอกจากเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดแล้ว จำเป็นต้องระบุวัน เวลา สัปดาห์ เดือน สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอนด้วย

7. งบประมาณที่ใช้ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ในแต่ละกิจกรรม ต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เห็นชัดว่า โครงการแต่ละโครงการใช้งบประมาณเท่าใด ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายหลักอะไรบ้าง

8. เป้าหมายหรือผลที่คาดว่าจะได้ เป้าหมายหรือผลที่คาดว่าจะได้นี้ เป็นผลหรือเป้าหมายทั้งผลรวมของโครงการและผลของการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละกิจกรรม หรือแต่ละขั้นตอนด้วย

9. สื่อที่ใช้ ในบางโครงการอาจจะแยกเรื่องสื่อออกจากกิจกรรม ก็ให้ระบุประเภทของสื่อหรือระบุชื่อสื่อที่เลือก ตลอดจนความถี่ของสื่อที่จะใช้ด้วยว่า จะใช้กี่วัน เป็นสัปดาห์ เป็นเดือน กี่ครั้ง เมื่อใด

สำหรับข้อ 3 ในทางปฏิบัติของโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีอาจารย์เกิน 100 คนขึ้นไป เมื่อจะดำเนินงานตามโครงการใด ควรจะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดงาน ควรมีคณะกรรมการชุดต่างๆ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ (คณะกรรมการบริหารโรงเรียน)
2. คณะกรรมการดำเนินงาน (หัวหน้าหมวดวิชาที่เกี่ยวข้อง)
3. คณะกรรมการฝ่ายปฏิคม
4. คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ } (คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน)
5. คณะกรรมการฝ่ายการเงิน (เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน)
6. คณะกรรมการฝ่ายสถานที่ (ผู้ช่วยฝ่ายอาคารสถานที่)
(รวมฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ และครูโสตทัศนูปกรณ์)

คณะกรรมการที่อาจมีก็ได้

- คณะกรรมการฝ่ายจัดนิทรรศการ (คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน)
- คณะกรรมการฝ่ายการแสดงบนเวที (อาจารย์หมวดวิชาศิลป์)
- คณะกรรมการฝ่ายประเมินผล
- คณะกรรมการฝ่ายหารายได้และของที่ระลึก

สิ่งที่ขาดไม่ได้คือการทบทวนโดยเฉพาะประธานอนุกรรมการก่อนจะเสนอผู้บริหาร เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดงาน มิฉะนั้นอาจจะได้รับคำปฏิเสธเมื่อมีคำสั่งออกไปแล้ว ยังเป็นการให้เกิดเกียรติแก่ประธานอนุกรรมการแต่ละชุดด้วย ย่อมจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ตารางที่ 5 ตัวอย่างแบบฟอร์มโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ชื่อโครงการ.....สนับสนุนแผน.....
 วัตถุประสงค์.....
 ผู้รับผิดชอบ.....

กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	กำหนดเวลา						สื่อที่ใช้	งบประมาณ	หมายเหตุ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2
 'จงเขียนโครงการประชาสัมพันธ์เรื่องใดก็ได้ 1 โครงการ

17.5 การพัฒนาโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ในประการแรกผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจกับชุมชนเสียก่อน ใครบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน พยายามหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเหล่านั้นในด้านลักษณะและบุคลิกภาพในบุคคลเหล่านี้อาจได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป และกลุ่มต่างๆ เช่นที่ได้บรรยายแล้วในตอนต้นของหนังสือเล่มนี้ ครูและผู้บริหารทั่วไปมักไม่เห็นความสำคัญของการสำรวจนี้ แต่ความจริงแล้วเป็นหัวใจพื้นฐานของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่เดียว แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้เพื่อพัฒนาโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

- 17.5.1 การวิเคราะห์ปัญหา
- 17.5.2 การวางวัตถุประสงค์
- 17.5.3 การเลือกสรรวิธีการ
- 17.5.4 การวางแผนงาน
- 17.5.5 ความรับผิดชอบของบุคลากร
- 17.5.6 การฝึกอบรม
- 17.5.7 การประเมินผลงาน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าความแตกต่างกันของสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางสังคมศาสตร์ ทำให้แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน การพัฒนาโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ก็แนะนำได้กว้างๆ รายละเอียดย่อมจะแตกต่างกันไป ผู้ปฏิบัติจริงจึงต้องนำหลักการไปประยุกต์ให้เข้ากับสภาพจริง ปัญหาจริงๆ ของโรงเรียนก็ย่อมจะเกิดประโยชน์

17.5.1 การวิเคราะห์ปัญหา เรามักจะไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาทั้งหมดได้ในระยะเวลาอันสั้น ในการวิเคราะห์เราอาจได้จากการคุยกับครูอาจารย์ทั้งหลาย การสำรวจเอกสาร การตัดบทความหนังสือพิมพ์ การสัมภาษณ์บุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน การออกแบบสอบถาม แม้กระทั่งจดหมายร้องเรียนก็อาจให้ข้อมูลบางประการแก่ผู้บริหารได้

ก่อนที่จะดำเนินการแก้ปัญหาใดๆ ไปได้อย่างถูกต้อง โรงเรียนควรตีลักษณะปัญหาและความสัมพันธ์ของชุมชนให้กระจ่างเสียก่อน ในการดำเนินงานของโรงเรียน หากเกิดปัญหาใดๆ ขึ้นก็จะเป็นผลไปถึงการบริหารโรงเรียนได้ ในการวิเคราะห์ปัญหานั้น อาจ

พบว่ามีความแตกแยกเกิดขึ้นในหมู่ครูอาจารย์ ระหว่างครูและผู้ปกครอง ระหว่างนักเรียนและครู เป็นต้น เรียงลำดับปัญหาต่างๆ ว่าปัญหาใดเรื้อรัง มีมานานแล้ว ปล่อยไว้เวลาอาจจะช่วยแก้ปัญหา นั้นได้ ปัญหาใดรีบด่วนจำเป็นต้องแก้ไขทันที

17.5.2 การวางวัตถุประสงค์ หลังจากเก็บข้อมูลในด้านปัญหาและความต้องการต่างๆ ของชุมชนได้แล้วควรจะได้มีการกำหนดนโยบาย ฝ่ายโรงเรียนควรจะทราบว่าตนเองมีนโยบายหลักอย่างไรมีขอบเขตกว้างขวางมากน้อยเพียงใด ในชุมชนนั้นๆ นโยบายหลักที่หนีไม่พ้นก็คือ โรงเรียนจะต้องให้การศึกษามีคุณค่าแก่เด็กและเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย และจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนได้แล้วก็ควรได้นำมากำหนดนโยบายย่อยๆ ต่างๆ ที่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งเป็นไปในรูปวัตถุประสงค์ต่างๆ ของโรงเรียน อันอาจได้แก่ การสร้างความนิยมของมหาชนให้มีต่อโรงเรียน การบำรุงรักษาขวัญและความภาคภูมิใจต่อระบบโรงเรียน การยกระดับและสถานะของครูผู้สอน การจัดความขัดแย้งความยุติธรรมและการโจมตีระบบการสอน วางช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่คล่องตัวในระบบโรงเรียน

17.5.3 การเลือกสรรวิธีการ ประการต่อไปคือการเลือกสรรวิธีการอันเหมาะสมในการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ คณะผู้บริหารอาจจะต้องตัดสินใจว่าควรจะทำอย่างไรที่จะปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างบุคลากรด้วยกันเอง ทำอย่างไรบิดามารดา ผู้ปกครองของนักเรียนจะให้ความสนใจและร่วมมือกับทางโรงเรียนมากขึ้น ทำอย่างไรจึงจะปรับปรุงความเข้าใจอันดีระหว่างครูและนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ควรจะมีการจัดฝึกอบรมเสมือนพนักงานอย่างไรบ้าง ในการที่จะเข้าดำเนินการเพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจเหล่านี้เป็นหัวใจของการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ทางโรงเรียนจะต้องหาทางดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ ซึ่งโดยทั่วไปคงไม่สามารถกระทำได้สำเร็จในระยะเวลานั้นๆ ผู้บริหารจะต้องรู้จักเลือกวิธีดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ซึ่งเป็นการทำทนายประสพการณ์และสมรรถภาพของผู้บริหารเป็นอย่างดี

17.5.4 การวางแผนงาน ในประการสุดท้ายคือการวางแผนงาน ซึ่งควรจะทำให้เข้าใจง่ายที่สุด ก่อนอื่นควรจะมีการสรุปวัตถุประสงค์ ปัญหา และความต้องการ วิชดำเนินการขอบเขตของการดำเนินงาน และการขยายโครงการในอนาคต เพื่อให้เห็น ลักษณะงานเด่นชัดควรมีการแสดงแผนภูมิสถิติต่างๆ ความยาวของรายงานย่อนี้ไม่ควรมาก หน้ามากนัก เสร็จแล้วควรจัดพิมพ์เป็นหลายสำเนาแจกจ่ายให้กับบรรดาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม หรืออาจแก้ไขเพื่อนำเสนอประชาชนหรือหน่วยงานเบื้องสูงต่อไป

17.5.5 ความรับผิดชอบของบุคลากร แผนงานใดก็ตามจะไม่ประสบความสำเร็จ หากบุคคลในองค์กรไม่รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ อำนาจ และขอบข่ายของตน ในระบบโรงเรียนเช่นเดียวกัน ครู อาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่อื่นๆ และแม้แต่นักเรียนก็ควรจะได้ทราบว่าเขาคควรทำอะไรบ้าง และควรรู้ขอบเขตอำนาจนั้นมีอยู่เพียงใด

1. ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ควรมีหน้าที่ในด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียนดังนี้
  - 1.1 ชี้แจงให้สภาการศึกษาของท้องถิ่น (หากมี) ให้เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่ถูกแบบแผน
  - 1.2 พัฒนาแผนการจากนโยบายที่สภาการศึกษากำหนดไว้แล้วนำไปปฏิบัติ
  - 1.3 ประสานงานและมอบความรับผิดชอบให้บุคลากรต่างๆ
  - 1.4 กระตุ้นให้คณะบริหารในระดับรองลงมามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในโครงการ
  - 1.5 จัดเตรียมและให้โอกาสในการฝึกอบรม
  - 1.6 ตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่มีมาจากนโยบายและความคิดเห็นของประชาชน
  - 1.7 ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของสภาการศึกษาท้องถิ่น (หากมี) เกี่ยวกับคำถามอันอาจมีของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
  - 1.8 เก็บสะสมข้อมูลและผลการปฏิบัติงานของโครงการ

นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง **จัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์** กระทรวงศึกษาธิการให้บริหารงานของศูนย์ขึ้นตรงต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้มีสำนักงานตั้งอยู่ ณ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้ง ณ วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำ โครงการเผยแพร่ผลงานโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศผ่านสื่อมวลชน โดยขอให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดและโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาทุกโรงเรียน ได้ดำเนินการจัดส่งข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ไปยังฝ่ายประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการกรมสามัญศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2540 (ภาคผนวก หน้า 683-687)

2. ผู้บริหารโรงเรียน คือบุคคลที่มีความรับผิดชอบและอำนาจสั่งการสูงสุดภายในโรงเรียนของตนหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอยู่ในขอบข่ายต่อไปนี้

2.1 วางนโยบายการประชาสัมพันธ์ในแต่ละโรงเรียนร่วมกับคณะผู้บริหารโรงเรียน

2.2 จัดโปรแกรมเพื่อสนองชุมชนซึ่งในแต่ละที่มีความแตกต่างกัน

2.3 วางโครงการและมอบหมายงานให้แก่บุคลากรต่างๆ

2.4 จัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรของโรงเรียน

2.5 จัดดำเนินการในนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากเบื้องบน

2.6 จับจุดปัญหาและเสนอข้อมูลให้แก่ศึกษาธิการ

2.7 จัดดำเนินการสำรวจชุมชนติดต่อกันไป

2.8 กระตุ้นให้บุคคลและกลุ่มต่างๆ ได้ใช้ประโยชน์สถานที่และอุปกรณ์ในโรงเรียน

2.9 เข้าร่วมในโครงการใดๆ ที่จะมีส่วนพัฒนาชุมชนหากมีโอกาส

2.10 คำเนิการวัดและประเมินผลงานการประชาสัมพันธ

3. คณะทำงานประชาสัมพันธโรงเรียนนอกจากหน้าที่ที่ได้กำหนดตามคำสั่งกรมสามัญศึกษา คือ

3.1 ประชาสัมพันธภายในโรงเรียน

3.2 ประชาสัมพันธงานของโรงเรียนกับชุมชนในเขตบริการ

3.3 หัวหน้าคณะทำงานเป็นกรรมการในคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธสามัญศึกษาจังหวัด (หรือกลุ่มโรงเรียน) โดยตำแหน่ง

3.4 ดำเนิการประชาสัมพันธด้านอื่นๆ รับผิดชอบในการเขียนเรื่องบทความ สารคดี สรุปความเคลื่อนไหวของนักเรียน ครู อาจารย์ งานตามนโยบายของโรงเรียนและกรมฯ และงานที่ประสบผลสำเร็จ

4. ครูอาจารย์ หากจะว่ากันไปแล้วครูก็คือ “ทัพน้้า” ของผู้มีส่วรับผิดชอบต่อการศึกษานั้นเอง เพราะเขาเหล่านั้นมีบทบาทที่จะต้องติดต่อกับสมาชิกของชุมชนในหลายระดับในหน้าที่ของครู เขาจะมีความรับผิดชอบในการร่วมงานพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละโครงการเขาจะต้องมีความรู้รอบในระบบโรงเรียน และสามารถที่จะแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างฉลาด ต้องรู้จักมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน บิดามารดา และชุมชนสามารถดำเนิการตามงานที่ได้รับมอบหมายมาได้ สามารถให้ข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับโรงเรียนให้แก่ผู้อื่นได้ สามารถประสานรอยร้าวกับเพื่อนร่วมงาน และสามารถประพฤติปฏิบัติตนในระบบงานนั้นได้เป็นอย่างดี มีส่วในกิจกรรมสังคมของชุมชนนั้นๆ และเป็นผู้ที่ควรมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการศึกษาของรัฐ

5. บุคลากรที่ไม่ได้ทำการสอนและนักเรียน ความรับผิดชอบต่อบุคลากรที่ไม่ทำการสอนนั้นมีส่วนคล้ายกับครูอาจารย์ทั้งหลาย เขาควรมีส่วร่วมในการพัฒนาโครงการใดๆ มีความรู้เกี่ยวกับระบบโรงเรียนพอสมควร และสามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับชุมชนหรือผู้มาติดต่อ ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายให้ข้อเท็จจริงที่ได้ถามมาจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ หลีกเลียงการวิจารณ์โรงเรียนต่อสาธารณชน รายงานความรู้สึกความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียนย่อมเป็นตัวกลางที่คอยเชื่อมสัมพันธไมตรี ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

17.5.6 การฝึกอบรม ในโครงการใดๆ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนควรมีความรู้สึกละเอียดและทักษะเพื่อให้มีความสามารถสมกับควมรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายมา การฝึกอบรมอาจจะกระทำได้ 2 ทางใหญ่ ๆ ด้วยกันคือการให้การฝึกอบรมด้วยการเรียนการสอนโดยตรง และประการที่สองอาจเป็นการให้โดยทางอ้อม ส่วนโครงการที่แต่ละบุคคลจะได้รับนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความต้องการ และความจำเป็นของแต่ละบุคคล ดังได้กล่าวอย่างละเอียดในบทที่ 18 แต่ขอเสนอแนะวิธีที่ง่ายและสะดวก สามารถจัดได้ทุกโรงเรียนคือ การประชุมรับประทานอาหารกลางวัน อาจมีการจัดฝึกอบรมให้มีทุก ๆ เดือน มีการรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน นับว่าเป็นการประชุมที่สร้างบรรยากาศได้อย่างดีแต่ปัญหาอาจจะมีในเรื่องการจัดหางบประมาณก็อาจจะใช้วิธีต่างคนต่างนำอาหารของตนเองมารับประทานร่วมกัน ไม่เป็นการสิ้นเปลืองอะไร

17.5.7 การประเมินผลงาน ในการประเมินผลงานการประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือการวิเคราะห์ดูว่าโรงเรียนได้ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ในบางครั้งเราอาศัยการประเมินผลด้วยการสังเกต การรับฟัง การยินยอม บางครั้งก็ไม่อาจเชื่อถือได้ การสอบถามทางโทรศัพท์ ถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง น่าจะเป็นวิธีประเมินผลงานที่ดีที่สุด

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

จงบอกหน้าที่ของคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนตามคำสั่งกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สรุป

การพัฒนาโครงการประชาสัมพันธ์ จะต้องเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมจนสามารถเขียนพรรณนางานขั้นตอนต่างๆ ตามนโยบาย ของผู้บริหารหรือคณะกรรมการประจำโรงเรียน อันประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าชั้นปีซึ่งได้ร่วมกันกำหนดนโยบายสำหรับปฏิบัติงานในโรงเรียน ตลอดปีการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาโครงการต่อไป จนโรงเรียนประสบความสำเร็จทั้ง ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การประเมินผลท้ายบท

จงนำความรู้ที่ได้เรียนมาในบทนี้ เติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. การพัฒนาการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เปรียบได้กับการพัฒนาการบริหารงาน โดยใช้หลัก 4 M's คือ

1.1 การจัดการ (Management) คือ.....

1.2 บุคลากร (Man) คือ .....

1.3 งบประมาณ (Money) คือ.....

1.4 วัสดุอุปกรณ์ (Material) คือ.....

2. โครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมี 2 ประเภทคือ

2.1 โครงการ.....

2.2 โครงการ.....

3. องค์ประกอบของโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญๆ ดังนี้

3.1 .....

3.2 .....

3.3 .....

3.4 .....

3.5 .....

3.6 .....

3.7 .....

3.8 .....

3.9 .....

แนวตอบ 1. กิจกรรมการเรียน

1.1 กิจกรรมการเรียนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม เช่น ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายปีนี้นั้นเรื่อง สุขภาพของนักเรียน จึงจัดทำอาหารกลางวันให้นักเรียน หมวควิชาคหกรรมเป็นแม่งาน คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเสนอแผนงาน

แผนงานที่ 1	การปลูกผักปลอดสารพิษปรุงอาหารกลางวัน
แผนงานที่ 2	การเลี้ยงไก่-เลี้ยงปลา
แผนงานที่ 3	ขอเรียไรข้าวสาร-ถั่วเขียว ฯลฯ จากผู้ผลิต
แผนงานที่ 4	การตรวจสุขภาพของนักเรียน

ฯลฯ

แผนงานที่ 1 การปลูกผักปลอดสารพิษปรุงอาหารกลางวัน จัดทำโครงการดังนี้

โครงการที่ 1.1 โครงการเตรียมดิน มีกิจกรรม

-กิจกรรมขร่อง

-กิจกรรมใส่ปุ๋ย

-กิจกรรมเพาะต้นกล้า

-กิจกรรมดูแล รดน้ำ ศัตรูพืช

โครงการที่ 1.2 โครงการเตรียม โรงเรือนกางมุ้ง มีกิจกรรมดังนี้

-กิจกรรมออกแบบ เขียนแบบ โรงเรือน

-กิจกรรมจัดซื้อผ้ามุ้ง ไนลอน ค้ายไนลอน

ฯลฯ

โครงการที่ 1.3 รั้วโรงเรียนกินได้ มีกิจกรรมดังนี้

-กิจกรรมหาหน่อกล้วยน้ำว้า

-กิจกรรมขร่องตามแนวรั้วโรงเรียน

-กิจกรรมหากิ่งกระถิน/ชะอม ฯลฯ

แผนงานที่ 2 การเลี้ยงไก่-เลี้ยงปลา เพื่อนำมาปรุงอาหารกลางวัน จัดทำ
โครงการ ดังนี้

โครงการที่ 2.1 โครงการขุดบ่อเลี้ยงปลา มีกิจกรรมดังนี้
-กิจกรรมบอกญาติมิตรในหมู่บ้านมาช่วยกันขุดบ่อ
-กิจกรรมหาลูกปลานิลมาเลี้ยง
-กิจกรรมหาอาหารปลา

โครงการที่ 2.2 โครงการปลูกโรงเรียน เลี้ยงไก่บนบ่อเลี้ยงปลาเพื่อให้ปลา
กินซีไก่ มีกิจกรรมดังนี้
-กิจกรรมเขียนแปลนทำโรงเรียน
-กิจกรรมหาไม้ไผ่มาทำโรงเรียน
-กิจกรรมหาลูกไก่มาเลี้ยง
ฯลฯ

แผนงานที่ 3 ขอเรียไร ข้าวสาร ถั่วเขียว จากผู้ผลิต จัดทำโครงการดังนี้

โครงการที่ 3.1 จัดแสดงละครการกุศล เพื่อหาเงิน มีกิจกรรมดังนี้
-กิจกรรมซ้อมละคร
-กิจกรรมทำแผ่นพับ ชี้แจงวัตถุประสงค์
-กิจกรรมเตรียมสถานที่
-กิจกรรมแสวง สี เสียง โสตทัศนูปกรณ์

โครงการที่ 3.2 จัดตัวแทนนักเรียนเยี่ยมโรงสีข้าว โรงสีถั่วเขียว มีกิจกรรม
ดังนี้
-กิจกรรมทำหนังสือนำตัวไปขอความร่วมมือจัดอาหารกลางวันของโรงเรียน
-กิจกรรมติดต่อรถไปโรงสี
-กิจกรรมคัดเลือกตัวแทนนักเรียนอย่างน้อย 3 คน ฯลฯ

แผนงานที่ 4 การตรวจสุขภาพของนักเรียน จัดทำโครงการดังนี้

โครงการที่ 4.1 โครงการคึ่มนมทุกวัน มีกิจกรรมดังนี้

-กิจกรรมติดต่อตัวแทนขายนมสดให้มาส่งในราคาถูก
(ราคาขายส่ง)

-กิจกรรมติดต่อหาสถานที่ขายนมในโรงเรียน หรือแจก
พร้อมอาหารกลางวันก็ได้

โครงการที่ 4.2 ติดต่ออนามัยมาตรวจสุขภาพนักเรียนก่อนและหลังจากที่รับประทานอาหารกลางวันไปแล้วเพื่อเปรียบเทียบกันมี กิจกรรมดังนี้

-กิจกรรมตรวจสุขภาพซั้งน้ำหนัก-วัดส่วนสูงก่อนรับ
ประทานอาหารกลางวัน

-กิจกรรมตรวจสุขภาพ ซั้งน้ำหนัก-วัดส่วนสูงหลังรับ
ประทานอาหารกลางวันไปแล้ว 1 ภาคเรียน ฯลฯ

1.2 กิจกรรมการเรียนที่ 2 คูโครงการเผยแพร่ผลงาน โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปผ่านสื่อมวลชน ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคผนวกหน้า 686

1.3 กิจกรรมการเรียนที่ 3 คูคำตอบหน้า 531

2. การประเมินผลท้ายบท

ข้อที่ 1 1.1 การพัฒนาโครงการ

1.2 การฝึกอบรม

1.3 เงินที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์

1.4 การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์

ข้อที่ 2 2.1 โครงการต่อเนื่อง

2.2 โครงการเฉพาะกิจ

ข้อที่ 3 3.1 ชื่อโครงการ

3.2 วัตถุประสงค์

3.3 ผู้รับผิดชอบโครงการ

- 3.4 กิจกรรม
- 3.5 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.6 ระยะเวลา
- 3.7 งบประมาณ
- 3.8 การคาดคะเนผล
- 3.9 สื่อ